

РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНСТИТУТІВ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ
ТА ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ НА ЛОГІСТИЧНИХ ЗАСАДАХRESOURCE PROVISION OF INSTITUTIONS OF STATE SECURITY
AND PUBLIC ORDER ON A LOGISTICAL BASIS

У статті представлені особливості ресурсного забезпечення інститутів державної безпеки та громадського порядку на логістичних засадах. У ході проведеного дослідження встановлено: ефективність функціонування інститутів державної безпеки та громадського порядку потребує відповідного ресурсного (фінансово-матеріального, технологічного, інформаційного) забезпечення; проблемність ресурсного забезпечення інститутів державної безпеки та громадського порядку, пов'язана з його актуальними потребами, постійним реформуванням, масштабністю, фінансово-економічними можливостями держави; теорія ресурсного забезпечення інститутів державної безпеки та громадського порядку перебуває на етапі її активного розвитку, зумовленого насамперед розбудовою інститутів державної безпеки та громадського порядку й трансформацією національної економіки; головною складовою ресурсного забезпечення інститутів державної безпеки та громадського порядку виступає підсистема постачання, яка безпосередньо взаємодіє із ринковим середовищем, включає всю інфраструктуру системи ресурсного забезпечення та є об'єктом для фінансових витрат, що потребує її розвитку враховуючи сучасний ринково орієнтований підхід; управління процесом ресурсного постачання інститутів державної безпеки та громадського порядку має бути насамперед комплексним і забезпечувати взаємодію різних учасників системи забезпечення, що потребує організацію його на засадах логістики. Рівень ресурсного забезпечення залежить насамперед від стану національної економіки, що зумовлює перспективні можливості держави у напрямку задоволення потреб інститутів державної безпеки та громадського порядку, планами їх модернізації і визначеними завданнями. Визначені завдання системи фінансового забезпечення інститутів державної безпеки та громадського порядку: своєчасне і у належному розмірі фінансування; оптимізація витрат у процесі забезпечення інститутів державної безпеки та громадського порядку; удосконалення інфраструктури фінансового й матеріального забезпечення, у тому числі системи управління; накопичення та зберігання запасів фінансовий й матеріальних ресурсів.

Ключові слова: логістичне забезпечення, громадський порядок, державна безпека, антикорупційна політика, ефективність.

The article presents the features of resource provision of state security and public order institutes on a logistical basis. In the course of the conducted research, it was established: the effectiveness of the functioning of state security and public order institutes requires appropriate resource (financial, material, technological, informational) support; the problem of resource provision of institutions of state security and public order, related to its actual needs, constant reform, scale, financial and economic capabilities of the state; the theory of resource provision of institutions of state security and public order is at the stage of its active development, caused primarily by the development of institutions of state security and public order and the transformation of the national economy; the main component of the resource provision of institutions of state security and public order is the supply subsystem, which directly interacts with the market environment, includes the entire infrastructure of the resource provision system and is an object for financial expenses, which requires its development taking into account the modern market-oriented approach; management of the process of resource supply to institutions of state security and public order must first of all be comprehensive and ensure the interaction of various participants of the security system, which requires its organization on the basis of logistics. The level of resource provision depends primarily on the state of the national economy, which determines the prospective capabilities of the state in the direction of meeting the needs of institutions of state security and public order, their modernization plans and defined tasks. The identified tasks of the system of financial support of institutions of state security and public order: timely and adequate funding; optimization of costs in the process of ensuring institutions of state security and public order; improvement of the infrastructure of financial and material support, including the management system; accumulation and storage of stocks of financial and material resources.

Key words: logistic support, public order, state security, anti-corruption policy, efficiency.

УДК 351:862.44
DOI <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2022.28.40>

Вакулук В.В.

здобувач наукового ступеня кандидата наук, Національний університет цивільного захисту України, м. Харків

Постановка проблеми. Провідними критеріями ефективного функціонування інститутів державної безпеки та громадського порядку є забезпечення достатнього рівня їх фінансування та оптимального використання асигнованих фінансових ресурсів. Рівень ресурсного забезпечення залежить насамперед від стану національної економіки, що зумовлює перспективні можливості держави у напрямку задоволення потреб інститутів

державної безпеки та громадського порядку, планами їх модернізації і визначеними завданнями. Ще одним із ключових чинників є наявність ефективного сучасного механізму управління ресурсним забезпеченням, дозволяючи цим самим мінімізувати виділені витрати та підвищити критерії забезпеченості інститутів державної безпеки та громадського порядку в умовах динамічності ринкових відносин. Основними факторами щодо обмеженого

фінансування потреб інститутів державної безпеки та громадського порядку, окрім стану розвитку національної економіки, є також лобістські інтереси правлячої еліти, корупційні відносини в умовах формування бюджету інститутів державної безпеки та громадського порядку, суб'єктивізм при регламентації пріоритетних напрямів щодо розвитку інститутів державної безпеки та громадського порядку, їх конкуренція в організації бюджетного процесу, низька якість або ж практична відсутність цільових орієнтирів у плануванні, що зумовлює не лише стримування в процесах реформування значної частини інститутів державної безпеки та громадського порядку, а і зниження їх спроможності до виконання регламентованих функціональною складовою завдань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у розробку наукових підходів до організації ресурсного забезпечення державної безпеки та громадського порядку на засадах логістичного управління здійснили такі науковці: А. Альбеков, Б. Анікін, О. Гаджинський, М. Крістофер, Л. Міротін, С. Нагловський, В. Ніколайчук, Д. Тіксє, Х. Фірон та ін., а також вітчизняних дослідників: Є. Крикавського, Р. Ларіної, Л. Фролової, Н. Чухрай та інші.

Мета статті. Проведення оцінки ресурсного забезпечення державної безпеки та громадського порядку на засадах логістичного управління.

Виклад основного матеріалу. Існуючі механізми управління фінансовим забезпеченням не в повній мірі задовольняють сучасні вимоги інститутів державної безпеки та громадського порядку будучи малоефективними в умовах динамічних трансформацій ринкової економіки, стали головною перешкодою на шляху реформування інститутів державної безпеки та громадського порядку й обтяжливим тягарем загалом для держави, підтверджують неефективність функціонування інститутів державної безпеки та громадського порядку зумовлюючи необхідність використання якісно нових підходів й розробки соціально-економічних та організаційних механізмів управління, які б відповідали сучасним потребам й можливостям держави, завданням, які поставлені перед інститутами державної безпеки та громадського порядку, та умовам функціонування ринкової економіки. Ураховуючи складність, необхідність та масштаби фінансового забезпечення інститутів державної безпеки та громадського порядку, створення ефективних, адаптивних та соціально й економічно виправданих матеріальних ресурсів є, по суті, інтегрованою проблемою

загальнодержавного рівня, яка певним чином потребує науково-концептуального, а потім практично-прагматичного вирішення.

Базовою метою фінансового забезпечення інститутів державної безпеки та громадського порядку є всебічне, повноцінне та своєчасне задоволення потреб їх матеріальними ресурсами, послугами відповідної номенклатури, належної якості й комплектності при реальних бюджетних асигнуваннях, що представлення соціально-економічними можливостями держави.

Основними завданнями системи фінансового забезпечення інститутів державної безпеки та громадського порядку є:

- своєчасне і у належному розмірі фінансування;
- оптимізація витрат у процесі забезпечення інститутів державної безпеки та громадського порядку;
- удосконалення інфраструктури фінансового й матеріального забезпечення, у тому числі системи управління;
- накопичення та зберігання запасів фінансовий й матеріальних ресурсів.

Специфічною особливістю фінансового та матеріального забезпечення інститутів державної безпеки та громадського порядку є постачання їм ресурсів виключно для особистого внутрішнього користування. Саме його некомерційний характер, при цьому незважаючи на закупівлю необхідних товарів, робіт й послуг на відповідних ринках у суб'єктів господарювання, зумовлений практичним використанням у значній більшості коштів, які виділяються державою або неприбутковістю господарської діяльності, що відбувається у процесі забезпечення, та практичною відсутністю економічної відповідальності за результати такої діяльності [1].

Існуючі фінансові й матеріальні ресурси, які сформовані за відомчим принципом, управління якими проводиться на засадах відповідних функціональних підсистем, які входять до загальних систем інститутів державної безпеки та громадського порядку повторюючи їх організаційну структуру.

До складу інститутів державної безпеки та громадського порядку належать суб'єкти забезпечення державної безпеки (президент, парламент, органи виконавчої влади, служба безпеки, місцеві державні адміністрації, державна прикордонна служба, органи місцевого самоврядування, збройні сили) та різні об'єднання, громадські організації у сфері захищеності важливих для життя інтересів людини й громадянина, суспільства та держави. Взаємодія між елементами інститутів державної безпеки та громадського порядку,

які беруть участь у процесі фінансово-матеріального забезпечення, представлена на засадах комунікаційних зв'язків, що представляють рух відповідних ресурсів, надання послуг, робіт або ж обмін інформацією [2].

За характером та рівнем масштабності завдань у системі управління фінансово-матеріальним забезпеченням інститутів державної безпеки та громадського порядку виділяють три управлінських рівні:

- стратегічний – включає всю систему фінансово-матеріального забезпечення інститутів державної безпеки та громадського порядку і реалізується відповідними суб'єктами державної безпеки, а також управліннями, які мають самостійний статус щодо питань забезпечення;

- тактичний є проміжним рівнем, включає певні територіальні інститути державної безпеки та громадського порядку та реалізується їх відділами щодо матеріально-фінансового забезпечення;

- оперативний є виконавчим рівнем, його формують служби матеріально-технічного забезпечення інститутів державної безпеки та громадського порядку.

Таким чином, матеріально-фінансове забезпечення є важливою складовою системи управ-

ління інститутів державної безпеки та громадського порядку, у рамках якого визначаються ресурси, які підтримують необхідні рівні спроможностей для виконання завдань державної безпеки. В основу організації стратегічного управління ресурсним забезпеченням інститутів державної безпеки та громадського порядку має бути покладений програмно-цільовий підхід, орієнтований на фінансування конкретних цільових програм за видами діяльності та структурою інститутів державної безпеки та громадського порядку [3-4]), забезпечуючи балансування завдань з наявними ресурсами. Досить часто також використовується старий функціонально-ресурсний підхід, за якого інститути державної безпеки та громадського порядку забезпечуються ресурсами залежно від виконуваних ними функцій, цим самим не враховуючи завдання їх діяльності, які постійно змінюються в умовах дефіциту бюджету та посилює розбалансованість ресурсного забезпечення.

Враховуючи цільове призначення фінансово-матеріальне забезпечення інститутів державної безпеки та громадського порядку поділяються на три підсистеми: постачання, використання й відновлення (рис. 1).

Важливою підсистемою, від оптимізації організації та планування якої безпосередньо зале-

Рис. 1. Взаємодія підсистем фінансово-матеріального забезпечення інститутів державної безпеки та громадського порядку

*Джерело: побудовано автором

жить результативність фінансово-матеріального забезпечення інститутів державної безпеки та громадського порядку, слугує підсистема постачання. Саме її значущість представляється місцем в загальнодержавній системі будучи початковою ланкою процесу ресурсного забезпечення, роллю, яка зумовлена взаємодією із ринковим середовищем, а тому і об'єктом ключових фінансових витрат, а також їх масштабування на макроекономічну систему.

Подолання недоліків щодо функціонального управління й подолання протиріч між спеціалізацією та процесами організацій спонукали до появи і активного розвитку процесного підходу до управління, що розглядає діяльність певних організацій як сукупність взаємодіючих динамічних бізнес-процесів й орієнтований на досягнення бажаних результатів, що дозволяє дієвим способом змінити діяльність таких організацій на операційному й міжфункціональному рівнях інтеграції [5].

У свою чергу, організація управління відповідною діяльністю будь-яких організаційно-економічних систем не можлива на основі лише одного підходу, а тому потребує цілісного використання декількох підходів в системі управління [6].

Для ефективності залучення декількох управлінських підходів в системі фінансово-матеріального забезпечення інститутів державної безпеки та громадського порядку пропонуємо використовувати логістичні засади, які інтегрують в собі процесний, функціональний, системний й ситуаційний управлінський підхід, що дозволяє об'єднати відповідні функції у сферах постачання, виробництва й збуту в єдиному процесі щодо управління диверсифікованими потоковими процесами на всіх логістичних формуваннях, передбачаючи їх цілі, організаційні умови на різних рівнях економіки [7]. Отже, головною перевагою такого управління є ефективна організація фінансово-матеріальних й супутніх їм потоків (інформаційних, сервісних тощо) в різних соціально-економічних й організаційних системах на основі збалансованого й оптимального підходу, орієнтованого на задоволення потреб суспільства.

Об'єктивними факторами, які зумовлюють використання саме логістичного підходу до забезпечення державної безпеки та громадського порядку, є поточковий характер щодо руху ресурсів, цілісність організаційних, економічних, інформаційних, технологічних процесів, активна взаємодія всіх її учасників і значні витрати, які пов'язані із діяльністю відповідних інститутів управління та ресурсного забезпечення.

Висновки. Враховуючи результати проведеного дослідження встановлено, що логістика поєднує два базові аспекти: управлін-

ський та економічний. Відповідно виникнення управлінського пов'язане із розвитком питань державної безпеки та громадського порядку. Економічний аспект включає розвиток ринкових відносин в умовах постійної конкурентної боротьби на різних ринках збуту. Логістика у сфері державної безпеки та громадського порядку формувалася як комплексний механізм цілісного забезпечення відповідних інститутів безпеки, що передбачав діяльність державних й недержавних інститутів, результати діяльності різних сфер й галузей національної економіки, які інтегрувалися задля реалізації завдань ресурсного забезпечення, на які безпосередньо покладаються завдання щодо підтримки державної безпеки і громадського порядку. Основними об'єктами в системі логістичного забезпечення державної безпеки та громадського порядку вважаються людські й матеріальні потоки, представляючи собою раціонально організовану діяльність різних інститутів та їх ресурсної підтримки. Слабкою стороною логістичного забезпечення державної безпеки та громадського порядку є домінування в ній саме практичної складової й недостатнє наукове забезпечення, що безпосередньо залежить від специфіки управління державною безпекою, складністю й багатоплановістю процесів її ресурсного забезпечення, залежністю від значної кількості зовнішніх факторів й багатоваріантністю напрямів реалізації, пріоритетом безпекової доцільності над економічним раціоналізмом прийнятих логістичних рішень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Лісовський В. І. Принципи побудови логістичної інформаційної системи ресурсного забезпечення Збройних Сил України. Економіка. Менеджмент. Підприємництво : зб. наук. праць. Луганськ: СЛУ ім. В. Даля, 2011. № 23 (1). С. 94–99.
2. Zvirgzdiņa B. The use of mathematical models for logistics systems analysis. Proceedings of the 14th International Conference «Reliability and Statistics in Transportation and Communication» (RelStat'14), 15–18 October 2014, Transport and Telecommunication Institute, Riga, Latvia, 2014. P. 63–67.
3. Білетов В. І. Проблема побудови єдиної системи логістичного забезпечення військових формувань України. Труды Національного університету оборони України. К. : НУО України, 2010. Вип. 4 (91). С. 81–89.
4. Григорак М. Ю. Системний підхід у логістиці: навч. посіб. / М. Ю. Григорак, О. В. Карпунь, О. Є. Соколова. К. : Логос, 2013. 308 с.
5. Christou I. T. Quantitative Methods in Supply Chain Management: Models and Algorithms / Ioannis T. Christou. London : Springer-Verlag, 2012. 411 p.
6. Вітлінський В. В. Ризик-менеджмент в електронній логістиці. Актуальні проблеми економіки. 2014. № 12 (162). С. 374–384.
7. Зборовська О. М. Управління поточковими процесами промислового підприємства на підставі логістичного підходу : монографія. Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетровського університету економіки ім. Альфреда Нобеля, 2011. 312 с.